DAVET METODU

Peygamberin Asli Görevi Dini Tebliğdir:

- يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ

- ***Ey Rasûl! Rabbinden sana indirileni tebliğ et. Eğer bunu yapmazsan O'nun elçiliğini yapmamış olursun. Allah seni insanlardan koruyacaktır. Doğrusu Allah, kâfirler topluluğuna rehberlik etmez.***[1]

---

[1] Maide, 5/67.

- **Tebliğ**, din mesajını insanlara ilan edip bildirmek, davet de insanları dine çağırmak ve dinin bahşettiği iman ve hidayet nimetinden onları yararlandırmak demektir.

- **Nasihat** ise Allah için öğüt vermek anlamına gelir.

- Kur’an-ı Kerim, peygamberlerin ve Lokman (a.s.) gibi müstesna kimselerin kendi yakınlarına ve ümmetlerine yaptığı nasihat örnekleri ile doludur.

- **İrşat** kavramına gelince, o da insanları gaflet uykusundan uyandırıp hak ve doğru olan yola, Allah'ın gösterdiği “Sırat-ı Müstakim”e iletmek ve bu konuda insanlara rehberlik etmektir.

Yaşayan Örnek

- لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا

- ***Andolsun ki, Rasulullah, sizin için, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çok zikredenler için güzel bir örnektir.*** [2]

[2] Ahzab, 33/21.

Tebliğin Önemi:

- وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ

- ***İnsanları Allah'a çağıran, iyi iş yapan ve "Ben Müslüman'ım" diyenden daha güzel sözlü kim olabilir?***[3]

---

[3] Fussilet, 41/33.

İyiliğe Rehber Olmak:

- "Rasulullah buyurdular ki:

- اَلدَّالُّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلِهِ

- *Hayra delâlet eden onu yapan gibidir.*[4]

[4] Tirmizi.

Tebliği Karşılıksız Yapmak

- قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَنْ شَاءَ أَنْ يَتَّخِذَ إِلَى رَبِّهِ سَبِيلًا

- ***De ki: Ben buna karşı sizden bir ücret istemiyorum, ancak Rabbine doğru bir yol tutmak dileyen kimseler olmamızı istiyorum.***[5]

---

[5] Furkan, 25/57.

Tebliğe Yakın Çevreden Başlamak

- وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ

- ***(Öncelikle) En yakın hısımlarını (aşiretini) uyar!***[6]

- Nitekim ilk Müslüman olanlar, Peygamberimizin eşi Hz. Hatice ve sürekli yanında bulunan amcası oğlu Hz. Ali'dir. Ardından Hz. Ebubekir gibi yakın dost ve arkadaşları ile kendi kabilesinden olan akrabalarına, daha sonra da çevre kabile ve şehir merkezlerine açılmıştır.

[6] Şuara, 26/214.

Müjdeleyici Olmak

- Rasulullah buyurdular ki:
- يَسِّرُوا وَلَا تُعَسِّرُوا وَبَشِّرُوا وَلَا تُنَفِّرُوا
- *Kolaylaştırınız, zorlaştırmayınız; müjdeleyiniz, nefret ettirmeyiniz.*[7]

******

- Rasulullah buyurdular ki:
- إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَمْ يَبْعَثْنِى مُعَنِّفًا وَلَكِنْ بَعَثَنِى مُعَلِّمًا مُيَسِّرًا
- *"Allah beni şiddet uygulayan biri olarak göndermedi; eğiten ve kolaylaştıran biri olarak gönderdi"*[8]

---

[7] Buhari, Müslim.

Sabırlı Olmak:

- Rasulullah'ın, bu vazifeyi yüklendikten sonraki bütün hayatı dini tebliğle geçti. Kapı kapı dolaşıyor ve mesajını kendilerine tebliğde bulunabileceği âşina sima ve gönüller arıyordu.
- Karşı cephenin infiâli evvelâ **ilgisizlik ve boykot** şeklinde oldu.
- Daha sonra **istihza ve alayla** devam etti.
- Son sahada ise **işkencenin her çeşidiyle** sürüp gitti. *(Geçeceği yollara dikenler serpiliyor, namaz kılarken başına işkembe konuyor ve kendisine her türlü hakaret reva görülüyordu.)*

---

[8] İbn Hanbel.

- Ne var ki, Allah Resûlü bunların **hiçbiriyle yılmadı ve usanmadı**. Çünkü O'nun dünyaya geliş gayesi buydu. Can alıcı hasımları dahil herkese defaetle uğradı. Ve ilâhî mesajı sundu.

- Evet, Ebû Cehil ve Ebû Leheb gibi din ve iman düşmanlarına bile kim bilir kaç defa gitti, hak ve hakikati anlattı..!

- O panayırları dolaşıyor, bir kişinin hidâyetine vesile olabilmek için çadır çadır geziyor; gittiği her kapı yüzüne kapanıyor; fakat O bir başka sefer yine aynı kapıya varıyor, aynı şeyleri tekrar ediyordu.

Hikmetli, Güzel, Kısa Ve Özlü Sözler Kullanmak

- اُدْعُ إِلِى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ

- ***Sen insanları Allah yoluna hikmetle, güzel ve makul öğütlerle davet et, gerektiği zaman da onlarla en güzel tarzda mücadele et. Rabbin, elbette, yolundan sapanları en iyi bildiği gibi kimlerin doğru yola geleceğini de pek iyi bilir.***[9]

[9] Nahl, 16/125

Güler Yüzlü Ve Yumuşak Huylu Olmak:

- فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ

- ***O vakit, Allah'tan bir rahmet ile onlara yumuşak davrandın. Şayet sen, kaba, katı yürekli olsaydın, hiç şüphesiz onlar senin etrafından dağılıp giderlerdi. Şu hâlde onları affet; bağışlanmaları için duada bulun! (Umuma ait) işlerde onlara danış. Artık kararını verdiğin zaman da Allah'a dayanıp güven! Çünkü Allah, kendisine tevekkül edenleri sever.***[10]

---

[10] Al-i İmran, 3/159.

- Rasulullah buyurdular ki:

- **تَبَسُّمُكَ في وَجْهِ أَخِيكَ صَدَقَةٌ، وَأَمْرُكَ بِالْمَعْرُوفِ ونَهْيُكَ عَنِ الْمُنْكَرِ صَدَقَةٌ، وإرْشَادُكَ الرَّجُلَ فِي أَرْضِ الضَّلَالِ لَكَ صَدَقَةٌ،**

- *Kardeşine yüzüne tebessümün bir sadakadır. Emr-i bi'l-mâ'rûfun ve nehy-i ani'l-münkerin sadakadır. Yolunu kaybeden kimseye yolu göstermen sadakadır;*

- **وَبَصَرُكَ لِلرَّجُلِ الرَّدِىِّ الْبَصَرِ صَدَقَةٌ، وَإمَاطَتُكَ الْحَجَرَ والشَّوْكَ وَالْعَظْمَ عَنِ الطَّرِيقِ صَدَقَةٌ، وَإِفْرَاغُكَ مِنْ دَلْوِكَ في دَلْوِ أَخِيكَ صَدَقَةٌ .**

- *Gözü görmeyen kimse için görüvermen sadakadır; yoldan taş, diken, kemik (gibi şeyleri) kaldırıp atman sadakadır; kovandan kardeşinin kovasına su boşaltman sadakadır.*[11]

[11] Tirmizi.

Tebliğde Tedricilik:

- Peygamber Efendimiz'in (sas) İslâm'ı tedricen ve merhale merhale tebliğ ettiğini ve Kur’ân-ı Kerim'in de tedricen 23 yılda inzâl buyurulduğunu biliyoruz. Hicretle iki döneme bölünen bu 23 yılın, bilindiği gibi ilk devresi Mekke dönemi, ikinci devresi ise Medine dönemi olarak anılır.

- Mekke döneminde de bazı dönemlerden bahsetmek mümkünse de, bunları, davetin henüz gizli yapıldığı ve açığa çıktığı iki dönem hâlinde ele almak mümkündür.

- Mekke döneminde nâzil olan âyetler, genel itibariyle, imanî esasları, ahlâkî prensipleri, davranış kriterlerini ve öğütleri muhtevidir.

- Medine dönemi ise, bir yandan İslâm hukuk sisteminin vaz’ edilip oturduğu, diğer yandan kul ile Allah arasındaki engellerin bütünüyle ortadan kaldırılmaya çalışıldığı bir dönem olmuştur.

- Hz. Aişe anlatıyor:

- Kur’an-ı Kerimin ilk inen mufassal surelerinde cennet ve cehennemden bahsedildi. İnsanlar İslam’a ısındırıldıktan sonra helal ve haram ayetleri indi. Şayet Kur’an’dan ilk inen ayet “Şarap içmeyiniz” olsaydı; insanlar- Şarap içmekten asla vazgeçmeyiz derlerdi. Şayet Kur’an’dan ilk inen ayet “Zina etmeyiniz” olsaydı; insanlar- Zina etmekten asla vazgeçmeyiz derlerdi.[12]

---

[12] Buhari.

Eleştiri Yaparken Şahısları Doğrudan Hedef Almamak:

- Hz. Aişe anlatıyor:

- كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا بَلَغَهُ عَنِ الرَّجُلِ الشَّيْءُ لَمْ يَقُلْ: مَا بَالُ فُلَانٍ يَقُولُ؟ وَلَكِنْ يَقُولُ: مَا بَالُ أَقْوَامٍ يَقُولُونَ كَذَا وَكَذَا؟

- Rasulullah, bir kimsede hoşa gitmeyen bir hal görünce *"Filan kimseye ne oluyor da şöyle diyor"* demez, *"Bir kısım insanlara ne oluyor ki şöyle diyorlar"* şeklinde söylerdi.[13]

[13] Ebu Davud.

Neticeleri Allah'tan Bilmek

- فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللّهِ إِنَّ اللّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ

- ***Artık kararını verdiğin zaman da Allah'a dayanıp güven! Çünkü Allah, kendisine tevekkül edenleri sever.***[14]

---

[14] Al-i İmran, 3/159.